

Warszawa, dn. 01.2016 r.

Rafał Rogala
Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców

BSZ-WKIN-092-2343/15/DM

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

z kontroli planowej w zakresie wykorzystywania danych z Krajowego Systemu Informatycznego przez pracowników Departamentu Postępowań Uchodźczych Urzędu do Spraw Cudzoziemców

Kontrolę przeprowadzono w dniach od 16 listopada do 18 grudnia 2015 r. zgodnie z Planem Kontroli na rok 2015 zatwierdzonym przez Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców, Pana Rafała Rogalę.

Przedmiotowym zakresem kontroli została objęta zgodność czynności związanych z dokonywaniem sprawdzeń w Wizowym Systemie Informacyjnym (VIS) przez uprawnionych pracowników Departamentu Postępowań Uchodźczych (dalej DPU) z wewnętrznymi procedurami dokonywania sprawdzeń w systemie VIS oraz sposobem sprawowania bezpośredniej kontroli nad czynnościami dokonywanymi przez upoważnionych pracowników Departamentu w okresie od 1 do 30 września 2015 r.

Kontrolę przeprowadził zespół kontrolny w składzie:

1. [imię] podreferendarz w Wydziale Kontroli i Nadzoru Biura Szefa UdSC – Administrator Bezpieczeństwa Informacji – kierownik zespołu kontrolnego, upoważnienie Nr 14/2015 z dnia 10 listopada 2015 r.
2. [imię] starszy specjalista w Wydziale Kontroli i Nadzoru Biura Szefa UdSC – członek zespołu kontrolnego, upoważnienie Nr 15/2015 z dnia 10 listopada 2015 r.

Kontrolerzy złożyli oświadczenia o braku przeciwwskazań w wykonywaniu przez nich przedmiotowej kontroli.

Ocena podmiotu kontrolowanego przeprowadzona została w stosunku do n/wym. kategorii:

1. Ocena wdrożenia w kontrolowanej komórce procedur związanych z dokonywaniem sprawdzeń w systemie VIS przez upoważnionych pracowników Wydziału Postępowań Dublińskich.

2. Ocena sprawowania bezpośredniej kontroli ze strony Naczelnika Wydziału Postępowań Dublińskich Departamentu Postępowań Uchodźczych UdSC nad czynnościami wykonywanymi przez podległych pracowników dokonujących sprawdzeń w systemie VIS.

3. Prawidłowe wykorzystywanie przez pracowników DPU, którzy są użytkownikami indywidualnymi KSI, dostępu do systemu VIS w tym w szczególności: udostępniania indywidualnych kont, kart mikroprocesorowych i kodów PIN osobom nieuprawnionym bądź nieupoważnionym.

Zastosowano mierniki oceny od 1 do 4, zastosowane dla ogółu wymienionych powyżej kategorii, gdzie:

1 – ocena pozytywna – bez uchybień, tj. w sytuacji nie stwierdzenia braków w żadnej kategorii,

2 – ocena pozytywna z uchybieniami – z uchybieniami, tj. stwierdzenie braków w pierwszej kategorii,

3 – ocena pozytywna z nieprawidłowościami - w przypadkach:

- stwierdzenia uchybień w drugiej kategorii,
- stwierdzenia uchybień w pierwszej i drugiej kategorii,

4 – ocena negatywna – w przypadkach:

- Stwierdzenia uchybień w trzeciej kategorii,
- Stwierdzenia uchybień w drugiej i trzeciej kategorii,
- Stwierdzenia uchybień we wszystkich kategoriach.

Osobą nadzorującą realizację zadań Departamentu Postępowań Uchodźczych w okresie poddanym kontroli był Pan Andrzej Karpiak, powołany na stanowisko Dyrektora Departamentu z dniem 23 kwietnia 2009 r.

Zgodnie z zarządzeniem Nr 26 Dyrektora Generalnego Urzędu do Spraw Cudzoziemców z dnia 9 kwietnia 2015 r. w sprawie zatwierdzenia wewnętrznego regulaminu organizacyjnego DPU Urzędu do Spraw Cudzoziemców, Wydział Postępowań Dublińskich podlega bezpośrednio Dyrektorowi DPU.

Osobą odpowiedzialną za prawidłową realizację zadań w Wydziale Postępowań Dublińskich, w okresie podlegającym kontroli była Pani _____ powołana na stanowisko Naczelnika Wydziału z dniem 01 listopada 2009 r.

W trakcie przeprowadzonych czynności kontrolnych ustalono:

1. Ocena wdrożenia w kontrolowanej komórce procedur związanych z dokonywaniem sprawdzeń w systemie VIS przez upoważnionych pracowników Wydziału Postępowań Dublińskich.

W Departamencie Postępowań Uchodźczych wdrożono dokument „Procedury dokonywania sprawdzeń w systemie VIS”. Dokument został zatwierdzony przez Dyrektora DPU, Pana Andrzeja Karpiaka, w dniu 6 maja 2015 r. Sporządzono go jako uzupełnienie dokumentu „Zasady postępowania w sprawach wpływających do Departamentu Postępowań Uchodźczych”. W okresie podlegającym kontroli dokonano 42 sprawdzeń w systemie VIS. Wszystkich tych sprawdzeń dokonali pracownicy

Wydziału Postępowań Dublińskich (WPD) DPU. Z dokumentem „Procedury dokonywania sprawdzeń w systemie VIS” zapoznali się wszyscy pracownicy WPD DPU. Fakt zapoznania się z dokumentem, pracownicy potwierdzili własnoręcznym podpisem. Potwierdzone kopie wymienionych dokumentów zostały przekazane przez Dyrektora DPU w dniu 30 października 2015 r. za pismem Nr DPU-091-7757/15/JJ do Dyrektora Biura Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców.

2. Ocena sprawowania bezpośredniej kontroli ze strony Naczelnika Wydziału Postępowań Dublińskich Departamentu Postępowań Uchodźczych UdSC nad czynnościami wykonywanymi przez podległych pracowników dokonujących sprawdzeń w systemie VIS.

Zgodnie z dokumentem „Procedury dokonywania sprawdzeń w systemie VIS”:

- „w przypadku, gdy jedno z Państw Członkowskich wnioskuje do strony polskiej o przejęcie odpowiedzialności za rozpatrywanie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej cudzoziemca na podstawie art. 12 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 604/2013 Naczelnik Wydziału Postępowań Dublińskich Departamentu Postępowań Uchodźczych (WPD), właściwy ze względu na prowadzone postępowanie, lub osoba go zastępująca dekretuje sprawę na pracownika WPD upoważnionego do dokonywania sprawdzeń w systemie VIS i zaznajomionego z polityką bezpieczeństwa KSI”.

Stwierdzono, iż dekretacje Naczelnika WPD lub osoby go zastępującej widnieją we wszystkich 36 aktach poddanych kontroli.

W przypadku akt 5 spraw, dekretacji dokonała Pani [imię] [nazwisko] która zgodnie z zakresem obowiązków zatwierdzonym przez Dyrektora DPU przekazany zespołowi kontrolnemu przez Naczelnika Wydziału Kadr, Szkolenia i Organizacji (WKSO) UdSC za pismem Nr WKSO-091-5209/2015/PJ z dnia 25 listopada 2015 r., zastępuje na czas nieobecności Naczelnika Wydziału Postępowań Dublińskich.

W wyniku czynności kontrolnych ustalono, że ze względu na fakt, iż wszyscy pracownicy WPD posiadają upoważnienie Centralnego Organu Technicznego (COT) Krajowego Systemu Informatycznego (KSI) do przetwarzania danych VIS w zakresie wglądu do danych zdarza się, iż czynności polegające na dokonywaniu sprawdzeń w systemie VIS wykonuje inny pracownik niż wskazany do realizacji przez Naczelnika Wydziału. Powyższe przekazała Pani [imię] „Protokół przyjęcia ustnych wyjaśnień/oświadczenia z dnia 8 grudnia 2015 r.” Zgodnie z „Procedurą dokonywania sprawdzeń w systemie VIS”, po dokonaniu sprawdzenia w systemie VIS, bez względu na jego efekt końcowy w postaci tzw. „trafienia” bądź „braku trafienia”, wydruk z systemu powinien zostać załączony do akt sprawy. Na wydruku dokonanego sprawdzenia figuruje imię i nazwisko dokonującego sprawdzenia oraz data i godzina jego wykonania.

Po wykonaniu czynności, o których mowa w „Procedurach dokonywania sprawdzeń w systemie VIS”, pracownik WPD przygotowuje projekt decyzji, który następnie trafia do Naczelnika WPD. Po dokonaniu sprawdzenia pod kątem merytorycznym, projekt odpowiedzi przekazywany jest do podpisu do Dyrektora bądź zastępcy Dyrektora DPU.

Wśród przekazanych przez COT KSI numerów wniosków wizowych, które stanowiły jedyne kryterium sprawdzeń w systemie VIS dokonywanych przez pracowników WPD DPU w okresie objętym kontrolą, znajdowały się trzy pozycje, w stosunku do których zespół kontrolny nie otrzymał akt spraw.

Z protokołu przyjęcia ustnych wyjaśnień złożonych przez Naczelnika WPD DPU wynika, iż w efekcie błędu w numerze wniosku wizowego, który mógł zostać popełniony na każdym etapie wprowadzania numeru do systemu, np. przez placówkę przesyłającą zapytanie, wyszukanie cudzoziemca w systemie VIS nie jest możliwe. Wydział Postępowań Dublińskich w zakresie uprawnień Szefa UdSC wynikających z ustawy z dnia 24 sierpnia 2007 r. o udziale Rzeczypospolitej Polskiej w Systemie Informacyjnym Schengen oraz Wizowym Systemie Informacyjnym (Dz. U. Nr 165, poz. 1170, z późn. zm.) – nazywanej dalej „ustawą o Schengen”, dokonuje sprawdzeń w systemie VIS jedynie na podstawie art. 6 pkt 7, który zezwala na przeglądanie danych VIS, którego jedynym kryterium jest numer wniosku wizowego.

Powyższe potwierdził w rozmowie telefonicznej, pracownik Wydziału Administrowania Danymi SIS i VIS Centralnego Organu Technicznego (COT) KSI (notatka z rozmowy znajduje się w aktach kontroli). Pracownik COT KSI dokonał sprawdzeń posługując się wskazanymi powyżej numerami wniosków wizowych uzyskując w każdym przypadku wynik negatywny w postaci tzw. „pustego rekordu”.

W jednym przypadku dostarczonych przez WPD DPU o Nr 2564/15 stwierdzono brak spisu dokumentów znajdujących się w aktach sprawy.

Opierając się na dokumencie „Procedura dokonywania sprawdzeń w systemie VIS”, można stwierdzić, iż przełożeni realizują nadzór nad zgodnym z przepisami wykorzystywaniem danych Krajowego Systemu Informatycznego (KSI) przez podległych pracowników dokonujących wglądu do systemu VIS.

W toku prowadzonych czynności kontrolnych stwierdzono, iż przełożeni nie zwracali dostatecznej uwagi na fakt zaistniałej rozbieżności polegający na tym, iż pracownik który zgodnie z dekreacją został wyznaczony do prowadzenia sprawy, nie dokonywał faktycznego sprawdzenia w systemie VIS. Sprawdzenia dokonywała inna osoba. Sytuacja taka wystąpiła między innymi w przypadku 12 z dostarczonych dokumentów, z czego:

- w 7 sprawdzenia w VIS dokonano w dniu 22.09.2015 r.;
- w 5 sprawdzenia w VIS dokonano w dniu 24.09.2015 r.

W wyniku przeprowadzonej analizy ustalono, iż Pan [imię] w dniach 22, 23, 24 i 25 września 2015 r. przebywał na urlopie wypoczynkowym. W związku z powyższym nie mógł dokonać sprawdzeń w systemie VIS w dniach 22 i 24 września 2015 r. W protokole przyjęcia ustnych wyjaśnień, Pan [imię] oświadczył, iż udostępnił swoją kartę mikroprocesorową

oraz indywidualny kod PIN Pana [redacted], pracownikowi WPD DPU, którego karta mikroprocesorowa służąca autoryzacji w systemie VIS uległa zablokowaniu uniemożliwiając tym samym dostęp do tego systemu. Ze względu na terminowość prowadzonych spraw, Pan [redacted] w dobrej wierze udostępnił swoją kartę mikroprocesorową i kod PIN Panu [redacted] wiedząc iż ten posiada stosowne upoważnienie COT KSI do wglądu do danych VIS.

W dostarczonych do kontroli aktach znajdują się dokumenty inicjujące dokonywanie sprawdzeń w systemie VIS, które zgodnie z obowiązującymi „Procedurami dokonywania sprawdzeń w systemie VIS” zostały przez Naczelnika WPD DPU zadekretowane na Pana [redacted]. W protokole przyjęcia ustnych wyjaśnień z dnia 27 listopada 2015 r. ww. pracownik DPU oświadczył, iż jego karta mikroprocesorowa jest zablokowana od kilku miesięcy. Nie informował o powyższym przełożonych ani administratora bezpieczeństwa informacji w UdSC, a realizacja zadań służbowych nie wymagała od niego każdorazowego wykorzystywania tej formy sprawdzenia w stosunku do zweryfikowania poprawności wydania wize. Karty mikroprocesorowej oraz kodu PIN należących do Pana [redacted] używał za jego wiedzą i zgodą, zdając sobie sprawę z potencjalnych konsekwencji związanych z nieudzieleniem terminowej odpowiedzi na otrzymany wniosek, co mogło narazić Urząd na dodatkowe koszty (protokół przyjęcia ustnych wyjaśnień z dnia 27 listopada 2015 r.). Działając w sposób wskazany powyżej obaj użytkownicy indywidualni KSI naruszyli jeden z podstawowych standardów bezpieczeństwa teleinformatycznego polegający na zapewnieniu rozliczalności użytkowników systemów teleinformatycznych, w których przetwarzane są dane osobowe. Zgodnie z zasadą rozliczalności, czynności wykonywane na danych osobowych przetwarzanych w systemie teleinformatycznym są rejestrowane przez system w celu przypisania ich osobie, która taką czynność wykonuje. W sytuacji powyższej czynności wykonywane w systemie przez Pana [redacted] zostały zarejestrowane jako czynności wykonywane przez Pana [redacted].

W związku z powyższym należy uznać, iż bezpośrednia kontrola ze strony Naczelnika Wydziału Postępowań Dublińskich Departamentu Postępowań Uchodźczych UdSC nad czynnościami wykonywanymi przez podległych pracowników dokonujących sprawdzeń w systemie VIS była niewystarczająca, co doprowadziło do powstania powyżej opisanego uchybienia.

3. Prawidłowe wykorzystywanie przez pracowników DPU, którzy są użytkownikami indywidualnymi KSI, dostępu do systemu VIS w tym w szczególności: udostępniania indywidualnych kont, kart mikroprocesorowych i kodów PIN osobom nieuprawnionym bądź nieupoważnionym.

W toku czynności kontrolnych stwierdzono, iż w okresie objętym kontrolą upoważnienia do dostępu do KSI w celu dokonywania wpisów w VIS w ramach DPU posiadało 35 Użytkowników Indywidualnych (UIIn). Użytkownicy indywidualni realizują dostęp do KSI z wydzielonych stanowisk dostępowych za pomocą udostępnionej przez COT KSI aplikacji www.vis, przy użyciu indywidualnych kart mikroprocesorowych oraz podaniu indywidualnego kodu PIN.

Z informacji otrzymanych od Centralnego Organu Technicznego KGP wynika, iż w okresie od 1 do 30 września 2015 r. dokonano: 42 sprawdzeń w systemie VIS. Wszystkich wymienionych sprawdzeń dokonali pracownicy Wydziału Postępowań Dublinskich DPU:

1. [redacted] dokonała 12 sprawdzeń: w dniu 22 września 2015 r. (7 sprawdzeń), w dniu 24 września 2015 r. (4 sprawdzenia), w dniu 30 września 2015 r. (1 sprawdzenie);
2. [redacted] dokonał 30 sprawdzeń: w dniu 9 września 2015 r. (12 sprawdzeń), 15 września 2015 r. (2 sprawdzenia), 16 września 2015 r. (1 sprawdzenie), 22 września 2015 r. (9 sprawdzeń), 24 września 2015 r. (5 sprawdzeń), 28 września 2015 r. (1 sprawdzenie).

Pani [redacted] Pan [redacted] i Pan [redacted] posiadają ważne upoważnienia dla UIn KSI wydane przez COT KSI, uprawniające do wglądu do danych VIS w oparciu o art. 6 pkt 7 ustawy o Schengen (upoważnienia z dnia 14.10.2011 r.). Wszystkie wymienione powyżej osoby zapoznały się z „Polityką Bezpieczeństwa Krajowego Systemu Informatycznego (KSI) dla organów i służb, poziom wysoki, wersja 1.3.1”.

W świetle powyższego nie nastąpiło udostępnianie indywidualnego konta, karty mikroprocesorowej i kodu PIN **osobom nieuprawnionym bądź nieupoważnionym**.

Podsumowanie:

1. W pierwszej kategorii nie stwierdzono uchybień;
2. W drugiej kategorii stwierdzono nieprawidłowości;
3. W trzeciej kategorii nie stwierdzono uchybień.

W wyniku stwierdzenia uchybień w drugiej kategorii, przy zastosowaniu przyjętych mierników, należy wykorzystywanie danych z Krajowego Systemu Informatycznego przez pracowników Departamentu Postępowań Uchodźczych Urzędu do Spraw Cudzoziemców ocenić **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

Projekt Wystąpienia pokontrolnego z kontroli planowej w zakresie wykorzystywania danych z Krajowego Systemu Informatycznego przez pracowników Departamentu Postępowań Uchodźczych Urzędu do Spraw Cudzoziemców, został przekazany w dniu 22 grudnia br. przy piśmie BSZ-WKIN-092-2343/15/DM do Dyrektora kontrolowanej komórki.

Kierownik kontrolowanej komórki nie wniósł zastrzeżeń do Projektu wystąpienia pokontrolnego.

Wnioski i zalecenia:

1. **Zobowiązuję Dyrektora Departamentu Postępowań Uchodźczych do wyciągnięcia konsekwencji wobec wskazanych w Wystąpieniu podległych pracowników odpowiedzialnych za naruszenie jednego z podstawowych standardów bezpieczeństwa teleinformatycznego polegający na zapewnieniu rozliczalności użytkowników systemów teleinformatycznych, w których przetwarzane są dane osobowe.**

2. Zobowiązuję Naczelnika Wydziału Postępowań Dublińskich Departamentu Postępowań Uchodźczych do zwiększonego nadzoru nad czynnościami wykonywanymi przez podległych pracowników dokonujących sprawdzeń w systemie VIS.

SZEF
URZĘDU DO SPRAWY LUDZKOZIEMCÓW
Rafał ROGALA